

**АВТЕНТИЧНІ НАВЧАЛЬНІ ВІДЕОКУРСИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
АНГЛОМОВНОЇ НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

У статті розглядаються автентичні навчальні відеокурси як засіб формування англомовної навчально-стратегічної компетентності у майбутніх учителів початкової школи. Визначено їхні характеристики для формування англомовної навчально-стратегічної компетентності у майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: англійська мова, вчителі початкової школи, навчально-стратегічна компетентність, автентичні навчальні відеокурси, іншомовна комунікативна компетентність, відеофонограма.

The article considers authentic video courses as a means of forming English-language strategic competence of future primary school teachers. Their characteristics for the formation of English-language strategic competence for future primary school teachers are determined.

Key words: the English language, primary school teachers, strategic competence, authentic video courses, communicative competence, video.

В умовах інтеграції України в міжнародний науково-освітній простір вивчення і викладання іноземних мов (ІМ) стає одним з ключових для підвищення конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти (ЗВО). Підготовка студентів за спеціальністю 013 Початкова освіта сьогодні здійснюється у 48 ЗВО України, що дозволяє зробити висновки про популярність цього напрямку серед абітурієнтів. Отже, вкрай актуальною є проблема якості іншомовної практичної підготовки майбутніх учителів ПШ і пошук оптимальних шляхів її підвищення до рівня, який відповідав би вимогам сьогодення.

У сучасних вимогах Common European Framework of Reference for Languages CEFR (CEFR) (2018) до іншомовної практичної підготовки студентів зростає роль навчально-стратегічної компетентності (НСтК) (у CEFR для її позначення вживається термін «*strategic competence*»). Науковці CEFR (2018) не виділяють іншомовну НСтК як окрему компетентність, а розглядають її у невід'ємній цілісності з іншими компетентностями [9, с. 130]. Отже, проблема формування НСтК у сучасних студентів немовних ЗВО є вкрай важливою і актуальним є питання пошуку ефективних засобів навчання студентів використовувати ефективні стратегії у навчальному процесі, тобто формування НСтК у процесі вивчення ІМ.

У нашому дослідженні ми дотримуємося визначення НСтК, яке було дано І.П. Задорожною, а саме: НСтК – це здатність самостійно користуватися раціональними прийомами розумової праці, стратегіями оволодіння мовленнєвими, лінгвосоціокультурними і мовними компетентностями, самостійно вдосконалюватися у міжкультурному спілкуванні на основі рефлексивної самооцінки результатів власної пізнавальної діяльності [2, с. 126-127].

З розвитком сучасних методів навчання одними з провідних у навчанні ІМ стають технічні засоби навчання, які здатні наочно представляти будь-яку інформацію. Вважаємо, що ефективним засобом для формування іншомовної НСтК у майбутніх учителів ПШ може стати динамічна відеофонограма (ВФГ). Накопичено великий досвід методики використання ВФГ у навчанні ІМ як вітчизняними, так і зарубіжними вченими (Н.І.Бичкова, Н.Ф.Бориско, О.І.Гузь, С.Е.Кіржнер, Н.В.Мосьпан, С.А.Могільовцев, О.А.Палій, В.С.Пашук, В.І.Писаренко, І.А.Рябцевич, А.С.Чужик, А.В.Шадрін, О.В.Шмирова, Е.І.Щукіна, Т.О.Яхнюк, М.Allan, В. Baddock, L. Brandi, W. Bufe, J. Lonergan, J. Sherman, E. Sumerfield та ін.).

Отже, **метою** статті є висвітлення проблеми використання АНБК для формування англомовної НСтК майбутніх вчителів ПШ.

Нами було визначено переваги використання ВФГ у навчальному процесі з формування англомовної НСтК майбутніх вчителів ПШ, які зумовлені по-перше змістом власне ВФГ: емоційний вплив ВФГ; вільний доступ до автентичної ВФГ; ВФГ реалізує різні види наочності; ВФГ сприяє вирішенню проблеми масовості в навчанні; ВФГ здатна індивідуалізувати процес формування ІКК; ВФГ забезпечує високу мовленнєво-розумову активність і інтенсифікацію навчального процесу; ВФГ дозволяє ефективно організувати формування ІКК; ВФГ надає можливість оптимально провести самостійну роботу; наявність зворотного зв'язку, якщо автентична ВФГ використовується з комп'ютерною підтримкою [4, с. 247-248].

Також як технічний засіб навчання використання ВФГ у освітньому процесі з ІМ має вагомні переваги у порівнянні з іншими засобами навчання: легкість включення в навчальний процес різними ТЗН – телевізором, комп'ютером, DVD та ін.; мобільність (можливість багаторазового повторення окремих епізодів, по кадровий перегляд, перемотування); здійснення монтажу і використання різних режимів роботи (стоп-кадр, слухання ВФГ з вимкненим відеорядом, перегляд ВФГ з вимкненим аудіорядом, перегляд ВФГ, змонтованої з переплутаних за змістом частин та ін.) [4, с. 247].

Успішність навчання ІМ значною мірою залежить від правильного вибору видів автентичної ВФГ, які відповідають навчальним і віковим потребам студентів. Вважаємо, що основними типами автентичних ВФГ, які доцільно використовувати у навчальному процесі у ЗВО для формування англомовної НСтК є відеоподкаст, АНБК (автентичні навчальні відеокурси), та АХВ (автентичні художні відеофільми). Вважаємо, що серед різних видів автентичних ВФГ автентичні навчальні відеокурси (АНБК) є найпристосованішими для використання їх у навчальному процесі, зокрема для навчання майбутніх учителів ПШ ІМ. Мовлення в них автентичне, але адаптоване спеціалістами-носіями мови з урахуванням рівня мовної підготовки тих, хто навчається, вони побудовані на типових ситуаціях спілкування, використовуються найуживаніша лексика, граматичні й фонетичні явища [5].

АНБК – це своєрідні відеопосібники для навчання іншомовного розмовного мовлення, які створені в країні виучуваної мови. На сучасному етапі існує велика кількість АНБК. Вони значно відрізняються один від одного обсягом, змістом комунікативних ситуацій, наявністю вербального графічного матеріалу і відеофоновправ. Здебільшого АНБК виступають додатком до основних навчальних посібників або є самостійними навчальними курсами. Відеопакет додаткових відеокурсів складається з DVD/CD дисків, книги для вчителя (Teacher's Book), зошита для учнів (Student's Book). АНБК мають свої зовнішні та внутрішні характеристики, мають великий обсяг і поділені на частини [5].

Проведений Н.В. Мосьпан аналіз потенційних можливостей англійських АНБК за різними аспектами показав, що їх прийнятність для навчання студентів забезпечується: у психологічному плані створенням позитивних умов для адекватного сприйняття завдяки нескладному сюжету відеоепізодів, помірній тривалості їх демонстрації (від 1,05 до 7,00 хв.), та обмеженій кількості незнайомих студентам мовних одиниць (від 2-х до 6-ти слів і словосполучень); у лінгвістичному плані презентацією сучасного автентичного нормативного мовлення, середнім темпом мовлення (117 слів/ хв.); у паралінгвістичному плані демонстрацією всіх компонентів невербального спілкування; в екстралінгвістичному плані презентацією нормованого використання інтонаційних моделей у типових комунікативних ситуаціях у публічній (38,67%), професійній (33,01%) та особистій (28,30%) сферах сучасного англійського життя; у методичному плані створенням умов для автентичної презентації нового інтонаційного матеріалу на фоні екранізованої комунікативної ситуації, використанням усномовленнєвої взаємодії “мовець з екрану – студент”, застосуванням рольової гри [8, с. 6].

Н.І. Бичкова визначає такі основні характерні риси АНБК: 1. типовість представлених ситуацій спілкування. 2. розподіленість відеокурсу на у певній мірі завершені частини;

3. насиченість відібраним для активізації та засвоєння лексичними одиницями; 4. повторюваність мовних одиниць; 5. ієрархічне нарощування труднощів мовного і мовленнєвого характеру, поступове прискорення темпу мовлення; 6. значний обсяг; 7. пролонгований характер зв'язаного єдиною сюжетною канвою тексту за участю одних і тих самих дійових осіб; 8. розрахований на тих, хто у певній мірі вже володіє ІМ; 9. застосування деяких допоміжних прийомів: титрування відібраного мовного матеріалу, наявність друкованого підручника з текстом відеофонокурсу, додатковою інформацією і вправами тощо [1, с. 16-17].

Для ефективної організації освітнього процесу з ІМ на базі АНВК необхідно їх відібрати. Для відбору АНВК для формування у майбутніх учителів ПШ англomовної НСтК пропонуємо використовувати такі критерії їх відбору: ступінь морально-етичного впливу на студента, мотиваційна значущість, естетична цінність, соціокультурний потенціал, урахування вокабуляру ВФГ й лексику студентів, жанрова різноманітність та відповідність тематиці, запропонованій навчальною програмою [3, с. 7].

Відповідно до критеріїв відбору перелічених вище нами була здійснена процедура відбору і укладено перелік із 30 рекомендованих АНВК для іншомовної практичної підготовки майбутніх учителів ПШ: *Breakthrough Plus, Cambridge English Empower, Cutting Edge, Engage, English Channel, English File, English for All, English Result, Enterprise, Extra English, Face2Face, Follow Me!, Got it! Headway, International Express, Lifetime, London Central, Look Ahead, Network, New Headway, On Camera, Perfect English, Project, Smart Choice, Solutions Culture, Solutions, Teen2Teen, The Flatmates, The Lost Secret, Window on Britain* [6].

Наприклад, *Window on Britain* – це один із найпопулярніших АНВК (автор *Richard MacAndrew, Oxford University Press*), який складається із двох книжок *Window on Britain 1* та *Window on Britain 2* у кожній із яких по 8 серій; до курсу є зошит для вчителя і робочий зошит. АНВК *Window on Britain* знайомить із життям і культурою Великої Британії у межах, наприклад, таких тем як: «*An introduction to Britain*», «*Schools. Education*», «*Food*», «*Homes*», «*Sport*», «*Festivals*», «*Pop*», «*London*», «*Work*», «*Holidays*», «*Animals*», «*Media*», «*Leisure*», «*Environment*», «*Health*», «*Work*», «*Holidays*» «*Animals*» та ін. Сучасні красвиди, автентичне розмовне мовлення, актуальні теми роблять цей АНВК привабливим для використання у освітньому процесі з ІМ.

Отже, під час освітнього процесу з ІМ у немовному ЗВО вкрай важливим є використання аутентичного матеріалу для ефективного формування англomовної НСтК, а його візуалізація є найкращим каталізатором. Використання АНВК як засобу формування у майбутніх учителів ПШ англomовної НСтК на заняттях з ІМ дозволяє постійно підтримувати у студентів жвавий інтересі мотивацію до вивчення ІМ, уникати монотонності, забезпечує індивідуалізацію навчання ІМ, насиченість заняття реальними комунікативними ситуаціями, активізує асоціативну пам'ять та мисленнєві процеси, стимулює творчість. Саме така організація занять з ІМ готує майбутніх учителів ПШ до успішного вирішення завдань у їх подальшій професійній діяльності та повсякденному спілкуванню іноземною мовою. Подальшими перспективами є розробка комплексу вправ з використанням стратегій на базі АНВК.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бичкова Н.І. Основи використання відеофонограми та фонограми для навчання іноземних мов: монографія. Київ : Віпол, 1999. 107 с.
2. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки : монографія / МОНМС України, Київ. нац. лінгв. ун-т. Т., 2011. 414 с.
3. Конотоп О.С. Методика навчання майбутніх філологів англійського діалогічного спілкування з використанням відеофонограми: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2010. 24 с.

4. Конотоп О. Переваги використання автентичної відеофонограми у вивченні іноземних мов і культур. *Здобутки та перспективи розвитку сучасного мовознавства: міжнар. зб. наук. пр., присвяч. 70-річ. ювіл. проф. Алли Андріївни Калити*. Київ: Вид-во «Політехніка». 2015. С. 245-252.

5. Конотоп О. С. Використання автентичної відеофонограми для іншомовної практичної підготовки студентів. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 9 (165) / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. Чернігів : НУЧК, 2020. 152 с. (Серія: Педагогічні науки) С. 65-70.

6. Конотоп О.С. Перелік автентичних навчальних відеокурсів для іншомовної практичної підготовки майбутніх учителів початкової школи. *Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»*: Зб. наук. праць. Переяслав, 2020. Вип. 63. С. 225-228.

7. Конотоп О.С. Автентичні художні відеофільми як засіб формування англomовної навчально-стратегічної компетентності у майбутніх учителів початкової школи. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»*: Зб. наук. праць. Переяслав, 2020. Вип. 64. С. 137-139.

8. Мосьпан Н.В. Навчання емоційно-модальної інтонації з використанням автентичних відеокурсів (англійська мова, II курс мовного вищого закладу освіти) : автореф. дис... канд. пед. наук. 13.00.02. Київ, 2009. 21 с.

9. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors, 2018. 235 p.

УДК 377.8.014.6:377.8.041

*Наталія Корчинська
(Біла Церква, Україна)*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКА ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті досліджено питання конкурентоспроможності особистості у сфері освіти, розкрито шляхи підвищення конкурентоспроможності випускника педагогічного коледжу в сучасних умовах. Визначено умови підвищення ефективності системи підготовки майбутнього педагога.

Ключові слова: *конкурентоспроможність, професіоналізм, якість освіти, компетентності, майбутній фахівець, випускник педагогічного коледжу.*

The article examines the competitiveness of the individual in the field of education, it reveals the ways to increase the competitiveness of a graduate of pedagogical college in modern conditions. This article also explores the conditions for increasing the efficiency of the future teachers system of training.

Key words: *competitiveness, professionalism, quality education, competencies, future specialist, graduate of pedagogical college.*

Сучасні реалії такі, що випускник педагогічного коледжу повинен замислюватися про майбутнє працевлаштування ще в період навчання. Саме в цей час закладаються основи його майбутніх трудових і професійних траєкторій. Наявність значної кількості незайнятих молодих людей, багато з яких мають професійну освіту, і одночасне існування вакантних робочих місць свідчить, у тому числі, про упущення в підготовці кадрів і неправильних трудових і професійних орієнтаціях випускників, а в деяких випадках – і про низький професіоналізм. У цих умовах підвищення ефективності управління професійної конкурентоспроможності молоді набуває особливе соціально-економічне значення.